

Arbeids- og inkluderingsdepartementet,
Postboks 8019 Dep,

0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref: GS

Dato: 11. mars 2009

Høring: Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Innledningsvis vil Norges Handikapforbund (NHF) understreke følgende: Det er svært kritikkverdig at ikke forslaget til en felles sosial- og helsetjenestelov legges fram samtidig med "Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen". Denne situasjonen gjør det vanskelig å få et oversiktsbilde og vurdere de totale konsekvensene som lovforslaget innebærer for den enkelte og for den kommunale sosialtjenesten.

Norges Handikapforbunds kommentarer kan oppsummeres som følger:

- **NAV-reformen med tilhørende lovverk, der i blant det foreliggende lovforslaget, bidrar til et overdimensjonert fokus på kostnadseffektivitet og overgang fra trygd til arbeid. Vi finner:**
 - Lite fokus på oppfølging for å fremme likeverd og likestilling også for de gruppene som ikke kan være i arbeid.
 - Fare for at NAVs ressurser kanaliseres til dem som har størst mulighet for å komme seg i arbeid uten tids- og kostnadskrevende tiltak.
- **NAV-kontorene mangler en viktig del av verktøykassen for å bidra til at grupper av funksjonshemmede og pårørende skal ha like muligheter for arbeid. Sosiale tjenester, der i blant assistanse og avlastning må være tilgjengelig for bruk i NAV-kontorenes portefølje.**
- **Vi støtter at krav til forsvarlighet nedfelles i loven, men savner utdyping.**
- **Boliger for vanskeligstilte må være hensiktsmessige.**

Generelle kommentarer

I følge høringsnotatet vil lovforslaget ikke endre de eksisterende materielle rettighetene. NHF vil understreke at selv om de materielle rettighetene tilsynelatende ikke endres, blir konsekvensen av lovforslaget at det sosialfaglige og helhetlige perspektivet forsvinner. NAV-reformens hovedmålsetning er flere i arbeid og færre på trygd. Lovforslaget viderefører en langsiktig trend som innebærer at fokus og ressurser styres mot arbeid og aktivitet, uten å gi tydelige signaler om at NAV-systemet har et minst like stort ansvar for å bruke sin "verktøykasse" til å fremme likestilling, livskvalitet og et selvstendig liv overfor dem som av ulike årsaker ikke kan være yrkesaktive.

Vi er i en situasjon hvor NAV i mange deler av organisasjonen sliter med utilstrekkelig kompetanse og knappe ressurser. Konsekvensene av dette er ikke ny for funksjonshemmede, som i mange år har slitt med manglende oppfølging fra de respektive etater. Gjeldende lovverk sammen med dette lovforslaget og NAV-reformens og NAV-etatens hovedmålsetning bidrar, slik vi ser det, til manglende fokus på mennesket i et helhetsperspektiv. En slik utvikling vil på sikt føre til tap av sosialfaglig kompetanse og en fragmentert oppfølging av NAVs brukere.

Vi er redd for at brukerne i stadig større grad skal graderes ut fra hvem som har de antatt beste forutsetninger til å komme i arbeid på kortest mulig tid. En slik utvikling vil på sikt føre til at de med størst behov for oppfølgingsbistand stiller bakerst i køen.

Om sosiale tjenester, der i blant praktisk bistand og assistanse.

Sosialtjenesteloven regler om praktisk bistand er viktige for mange funksjonshemmede. Slike tjenester er en forutsetning for å kunne leve et aktivt og selvstendig liv. «Brukerstyrt personlig assistanse» (BPA) er eksempel på en type tjeneste som har stor betydning for funksjonshemmede. For mange er denne form for assistanse er forutsetning for yrkesaktivitet.

BPA hjemles i sosialtjenestelovens kapittel 4 og er som følge av dette ikke inkludert i den delen av sosialtjenestens ansvarsområde som er overført til NAV-kontorene. NHF mener det er vesentlig både for livskvalitet og som forutsetning for å oppnå likestilling. I tillegg er det for noen et helt nødvendig virkemiddel for å være i arbeid. Sosiale tjenester som assistanse og avlastningstiltak er også viktige og nødvendige tiltak for mange pårørendes muligheter til livskvalitet og yrkesaktivitet.

Praktisk bistand og andre sosiale tjenester må derfor ses i sammenheng med resten av de tilbud og tiltak som NAV-systemet skal bistå med og formidle. Dette korresponderer også, slik vi ser det, med Arbeids- og inkluderingsdepartementets egne vurderinger i Ot.prp. 47 (05/06) . Her understreker nettopp departementet at det er viktig at «alle ytelser og tjenester som er innrettet mot personer som står i fare for å falle ut av arbeidslivet, eller som står utenfor arbeidslivet, sees i sammenheng.

Norges Handikapforbund har i hele prosessen med NAV vært opptatt av at NAV-kontorene også skal få sosiale tjenester inn i sin portefølje. Vi vil igjen understreke behovet for dette.

Merknader til paragrafer

§ 2-3 Krav til forsvarlighet

NHF støtter at kravet til forsvarlighet blir en del av loven. Men vi savner konkrete holdepunkter for hva som mener med forsvarlighet og et forsvarlig nivå.

§ 3-5 Boliger til vanskeligstilte

Norges Handikapforbund understreker at en forsvinnende liten andel av den totale boligmasse (7 %¹) er tilgjengelige for bevegelseshemmede. Tilbudet er lite, noe som bidrar til at boliger til vanskeligstilte ikke nødvendigvis oppfyller de behov for universell utforming og tilrettelegging som enkelte har. Norges Handikapforbund mener at de i loven bør fokuseres på boligens brukbarhet også for funksjonshemmede. Vi foreslår derfor følgende formulering av § 3-5 (NHF's tillegg i kursiv)

«Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe hensiktsmessige boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet»

I lovforarbeidene bør presiseres at hensiktsmessighet blant annet henspeiler på de som på grunn av funksjonsnedsettelse har behov for universell utforming av boligen.

Med vennlig hilsen
NORGES HANDIKAPFORBUND

Arne Lein
fung. forbundsleder

Arnstein Grendahl
fung. generalsekretær

• ¹ iflg. Levekårsundersøkelsen for 2004